

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

Filozofická fakulta

Katedra asijských studií

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Prvky feministické literatury v díle jihokorejské autorky Han Kang

Themes of feminist literature in the work of South Korean author Han Kang

OLOMOUC 2024 Alžběta Matoušková

Vedoucí bakalářské práce: Mgr. Blanka Ferklová, Ph.D.

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem předloženou bakalářskou práci vypracovala samostatně, že jsem řádně citovala všechny použité prameny a literaturu.

V Olomouci, 2024

Poděkování:

Anotace

Název práce: Prvky feministické literatury v díle jihokorejské autorky Han Kang

Jméno a příjmení autora: Alžběta Matoušková

Vedoucí práce: Mgr. Blanka Ferklová, Ph.D.

Počet stran: 41

Počet znaků včetně mezer: 80 859

Počet použitých zdrojů: 43

Klíčová slova: korejské ženy, feminismus, ženská hnutí, feministická hnutí, konfucianismus, hnutí metoo, ženská literatura, feministická literatura

Předmětem této bakalářské práce je analýza díla jihokorejské autorky Han Kang z hlediska ženského hnutí a feministické literatury. První část se věnuje definici feminismu a otázce ženské a feministické literatury. Následně se nahlédne na ženská hnutí v minulosti a současnosti s ohledem na Jižní Koreu. V části textu o minulosti ženské situace se také přihlédnou k vlivu konfucianismu na ženy v jihokorejské společnosti. Následující část práce se věnuje rozboru třech knih od Han Kang, které byly přeloženy do češtiny. V poslední části se dílo *Vegetariánka* od Han Kang, které je často udáváno za feministickou literaturu, porovná s velmi známým jihokorejským feministickým dílem *Kim Čijong ročník 82* od autorky Čo Namdžu.

Annotation

Title: Themes of feminist literature in the work of South Korean author Han Kang

Author: Alžběta Matoušková

Supervisor: Mgr. Blanka Ferklová, Ph.D.

Number of pages: 41

Number of characters with spaces: 80 859

Number of used sources: 43

Keywords: Korean women, feminism, women's movement, feminist movement, confucianism, metoo movement, women's literature, feminist literature

The subject of this bachelor thesis is to analyze the work of South Korean female author Han Kang regarding women's movement and feminist literature. First part focuses on the definition of feminism and the question of women's and feminist literature. Next the text looks at women's movement in the past and the present with the focus on South Korea. The section about the past women's situation also looks at influence of Confucianism on women in South Korean society. The following part of this thesis deals with the analyses of three books by Han Kang that were translated into Czech. The last part compares *The Vegetarian* by Han Kang, which is often denoted as feminist literature, and the very known feminist book *Kim Jiyong: Year 82* by Cho Namjoo.

Ediční poznámka:

U přepisu korejských slov byla použita v autorské části česká vědecká transkripce. V části textu, kde se pracuje s českými překlady je zanechaná transkripce, kterou zvolili překladatelé.

V práci byla použita citační norma Chicago (17ctá edice).

Zdroje jsou uváděny jako poznámka pod čarou.

Obsah

1 Úvod.....	1
2 Feminismus	2
2.1 Feministická literatura	3
2.2 Feministická vs ženská literatura	3
3 Ženská problematika v Jižní Koreji	5
3.1 Situace korejských žen v minulosti	5
3.2 vliv Konfucianismu	5
3.3 Současná situace jihokorejských žen	6
Megalia.....	6
#metoo.....	7
Hnutí unikněte korzetu Tchaldžu kchorŭset	7
Hnutí 4B	9
Diskriminace při náboru zaměstnanců	10
4. Korejská ženská literatura	11
4.1 Počátky ženské literatury	11
4.2 Začátek moderní ženské literatury ve 20. Století.....	12
4.3 Ženská tvorba v době Korejské války a po válce.....	13
4.4 Ženská tvorba ke konci 20. Století.....	14
5. Tvorba Han Kang.....	16
5.1 Bílá kniha.....	16
5.2 Kde kvete tráva	17
5.3 Vegetariánka	20
6 Porovnání s Kim Čijong (ročník 82) od Čo Namdžu	23
6.1 Dílo Čo Namdžu	23
6.2 Vegetariánka vs Kim Čijong (ročník 82).....	24
7. Závěr	28
Resumé.....	30
Seznam použitých zdrojů a literatury	31
Primární zdroje	31
Sekundární zdroje	31

1 Úvod

Jak se společnost postupem času měnila, tak se měnila i literatura. Literární tvorba žen se měnila, až dala základy vzniku feministického hnutí. Prvky feministické literatury avšak existovaly před vznikem feminismu.

Tato práce nahlédne do korejské scény feministické literatury se zaměřením na autorku Han Kang.

Práce je rozdělena do dvou částí. V první části se práce zabývá teoretickou částí, kde se rozebírá teorii feminismu s ohledem spíše na západní svět vzhledem k dostupnosti literatury na toto téma. Dále si klade otázku, jestli existuje rozdíl mezi feministickou literaturou a ženskou literaturou, a za předpokladu, že rozdíl existuje, jak jej vymezit. Práce také zmiňuje, jaká byla situace pro ženy na korejském poloostrovu v minulosti a řeší, jak feministické hnutí vypadá v nynější Korejské republice. Práce se podívá na nejnovější kauze z oblasti ženských práv v Jižní Koreji. První část práce je ukončena nahlédnutím do korejské ženské tvorby od minulosti do současnosti se zaměřením na jihokorejské autorky.

Druhá část práce je praktická, krátce se věnuje životu spisovatelky Han Kang a následně se analyzují tři zvolené knihy, jež byly přeloženy do českého jazyka; Bílá kniha, Kde kvete tráva a Vegetariánka.

Jelikož se autorka a její dílo, převážně kniha Vegetariánka, mnohokrát objevili na různých žebříčcích s tématem feministické literatury, cílem práce je odpovědět na otázku, zda Han Kang píše feministickou literaturu nebo zda je to pouze osoba ženského pohlaví, která tvoří literaturu.

V druhé části se také nachází porovnání s dílem Kim Čijong ročník 82 od spisovatelky Čo Namdžu, které je vhodným příkladem pro korejskou feministickou tvorbu moderní literatury.

2 Feminismus

V této kapitole se zaměříme na pojem feminismus, jak se hnutí vyvíjelo a jaký dopad mělo na literaturu.

Feminismus se obecně dá vymezit jako hnutí sociálního či politického rázu za práva žen a boj o rovnost mezi pohlavími ve společnosti. Jak píše Morrisová: „její definice vychází z toho, že jde o politický pohled odrážející dva předpoklady:

1. Rozdílnost pohlaví je základem strukturální nerovnosti mezi ženami a muži, která je příčinou systematické sociální nespravedlnosti vůči ženám
2. Nerovnost mezi pohlavími není výsledkem biologické nutnosti, ale vzniká v důsledku kulturní interpretace rozdílů pohlaví“¹

V západním světě byla feministická sféra velmi ovlivněna angloamerickou situací. Zde měl feminismus dvě vlny, které se od sebe lišily předmětem zájmu feministek tehdejší doby. Feministická hnutí byly vždy silně ovlivněny spisovatelkami, které své aktivistické činnosti a pokrokové názory šířily dále pomocí svých děl.

První vlna feminismu - Virginia Woolf²

Ve svých dílech zkoumala techniku „proudu vědomí“ a impresionistického uplatnění barev a světla, v dílech se také věnovala kritice patriarchální společnosti a nerovnosti pohlaví. Její tvorba se stala inspirací pro feministickou literaturu, kterou ovlivňuje i dodnes, protože hodně témat, co Woolf řešila před sto lety, jsou nadále relevantní.³

Druhá vlna feminismu

V Spojených státech amerických byla významnou autorkou feministických textů Betty Friedan.⁴ Nejvýznamnější dílo této aktivistky za práva žen je *Ženská mystika* (Feminine Mystique), kde kritizuje americkou společnost pomocí analýzy „problému beze jména“, což je problémem amerických žen. „Problém beze jména“ je úzkost a nedostatek sebenaplnění a vlastní identity.⁵ Tento problém pocítují hlavně ženy ze střední vrstvy, které jsou manželkami a matkami, a tak jsou ženami v domácnosti bez kariéry, ta je určena pouze ženám nezadaným. Zde je zobrazena kritika americké společnosti, jelikož podle jejichž konvencí správná žena

¹ Morrisová, Pam. *Literatura s feminismus*. Brno: Host, 2000. s. 11.

² Virginia Woolf 1882-1941, britská spisovatelka

³ Oates-Indruchová, Libora. *Dívčí válka s ideologií: klasické texty angloamerického feministického myšlení*. Studijní texty (Sociologické nakladatelství). 9-69. Praha: Sociologické nakladatelství. 1998. s. 40.

⁴ Betty Friedan 1921-2006, americká psychologička, aktivistka, novinářka a spisovatelka, založila První ženskoou banku a Národní organizace pro ženy

⁵ Oates-Indruchová, Libora. *Dívčí válka s ideologií: klasické texty angloamerického feministického myšlení*. Studijní texty (Sociologické nakladatelství). 9-69. Praha: Sociologické nakladatelství. 1998. s. 58.

rolí manželky a matky naplňuje své potřeby. Proto ženy své problémy nevyslovují, čímž vzniká problém beze jména.

V dnešní době se při diskuzích o feminismu zmiňuje také pojem gender. Pojem pocházející z anglického jazyka znamenající *pohlaví* představuje sociální konstrukt, který vyjadřuje, že vlastnosti a chování spojované s obrazem muže a ženy jsou formovány kulturou a společností.⁶

Pohlaví jsou biologické rozdíly lidského těla dle reprodukčních orgánů. Ve společnosti gender v kontrastu s pohlavím určuje sociální role mužů a žen.

2.1 Feministická literatura

Feministická literatura není lehce definovatelná a jediná definice by se mohla zdát diskutabilní. Je každé dílo napsané feministkou automaticky feministická literatura? Píše feministická autorka pouze feministickou literaturu? Může muž napsat feministickou literaturu?

Pro tuto práci budeme feministickou literaturu definovat na základě charakteristiky, že dílo obsahuje ženské zkušenosti se společenským útlakem. Také se v ní nachází znázorněné problematiky rovnoprávnosti mezi ženou a mužem s ohledem na stereotypy, předsudky a kulturní tradice.

2.2 Feministická vs ženská literatura

Ani tady přesné vymezení pojmu ženská literatura neexistuje.

Pod pojem ženská literatura můžeme zařadit literaturu psanou ženami nebo literaturu určenou ženám, jež vyobrazuje ženské zájmy, povinnosti i každodenní události. Pro náročnější čtenáře, kteří vyhledávají filozofická témata, mohou být ženská témata poněkud triviálnějšího rázu. Díky tomu může být ženská literatura nesprávně vnímána jako podřadnější oproti mužské tvorbě, která je brána více seriózně. Ačkoliv s rozmachem ženské literatury se i do jejich tvorby dostaly prvky filozofické. Mužská i ženská tvorba spadá pod jednu literaturu jako celek a tedy “*není důležité, zda dílo pochází od autora či autorky, lhostejno, soustředí-li se na určitou problematiku, důležité je, zda je dobré či špatné,*” jak uvádí literární kritik Lubomír Machala.⁷

Rozdělovat v dnešní době literaturu na ženskou a mužskou je nepřesné. Jak se rozpozná, zda autorem je muž nebo žena, pokud píše příběh fiktivní postavy a ne svoji autentickou

⁶ Oates-Indruchová, Libora. *Divčí válka s ideologií: klasické texty angloamerického feministického myšlení*. Studijní texty (Sociologické nakladatelství). 9-69. Praha: Sociologické nakladatelství. 1998. s. 11.

⁷ Machala, Lubomír. „Ženy v literatuře.“ In: *Literární bludiště: bilance polistopadové prózy*. 1. vyd. Praha: Knižní klub. 2001. s. 81.

skutečnost? A pokud se jedná o téma knihy, tak nemůže být tvrzeno, že například stereotypně romantický žánr je určen pouze pro ženské čtenáře.

Avšak existují i opačné názory. Španělská spisovatelka Lucía Etxebarria je zastáncem rozdělení na ženskou a mužskou literaturu. Věří, že její životní zkušenosti jakožto ženy, ovlivnily její uměleckou tvorbu, kde dává najevo své autentické prožitky. Od mužů lze ženská literatura rozeznat díky tomu, že ženy *“mají rozvážnější, jemnější a citlivější jazyk, všímají si detailů, kterých by si muž nikdy nevšiml.”*⁸

Naopak Virginia Woolf, která se ve svých esejích zabývala právě otázkou ženského psaní, došla k závěru, že rozdíl charakteristiky mezi ženskou a mužskou literaturou nelze ohraničit. Woolf je názoru, že: *“ženský text je méně autoritativní, je zaměřen na vztah postav k realitě a popis vnitřního života protagonistů”*.⁹

Důležité je pozastavit se nad tím, že mužská literatura se uvádí jen v kontrastu v otázce problematiky ženské literatury. V jiném kontextu se například dílo *“Sbohem armádo”*, které napsal Ernest Hemingway, nebude uvádět jako mužská literatura. Přestože má mužského autora, tématem je blíže mužskému světu a inspirací byly autorovi zážitky z první světové války, když sloužil na italské frontě. Literatura psaná muži se uvádí obecně, ale ta psaná ženami se vymezuje.

V této práci pojem ženská literatura bude chápán jako knihy psané ženami, které spadají do kategorie žánru feministické literatury.

⁸ Tkáčová, Anna. „Jedinou vlastní je pro mě španělština“. iLiteratura.cz 14. 06. 2006
<https://www.iliteratura.cz/clanek/19415-etxebarria-lucia>

⁹ Krajičková, Veronika. „Eseje o emancipaci žen, pacifismu a novém vzdělávacím systému“. iLiteratura.cz. 16. 11. 2016.
<https://www.iliteratura.cz/clanek/43651-woolf-virginia-tri-guineje-vlastni-pokoj>

3 Ženská problematika v Jižní Koreji

3.1 Situace korejských žen v minulosti

Za starých časů na korejském poloostrovu se kvalita postavení žen v společnosti měnila. Během nejdelšího období království Čoson pod patriarchální konfuciánskou společností patřila žena za stěny domu. Domy také byly rozděleny na mužskou a ženskou část. Jediné, co se ženy učily, byla jejich role správné manželky a matky. Po otevření Koreje západu během konce 19. století se ženská situace začala měnit. S příchodem křesťanství se začali stavět školy s cílem vzdělávat ženy. Mezi takové patří škola, která postavila základy pro dnešní prestižní ženskou univerzitu Ewha. Díky osvobození a vzniku Korejské republiky v roce 1948 získali ženy práva pro rovné možnosti práce, vzdělání a života.¹⁰

Avšak po skončení korejské války se situace zhoršovala. Zpřísnilo se oblékání, policie zastavovala ženy a měřila délku sukně pravitkem. Nevěra se uzákonila jako zločin, z důvodu předejití rozvodu, jenže rozvod byl brán jako stigma jenom pro ženy, muži se mohli ženit, jak chtěli.¹¹ Tento zákon znevýhodňoval ženy a kvůli stigmatizaci, zůstávaly v nešťastných manželstvích.

Nástup žen jako pracovní síly napomohlo v pozdějších letech rychlému ekonomickému rozmachu. Díky demokratizaci v devadesátých letech vznikali zákony, aby ženy byly při náborech do práce a později na pracovišti chráněny před diskriminací. V roce 1998 vznikla Prezidentská komise pro záležitosti žen, která se později v roce 2021 rozšířila na Ministerstvo pro ženy a rodinu. Ministerstvo mělo zlepšit práva žen, a jejich postavení ve společnosti.

3.2 Vliv Konfucianismu

Konfuciánské principy odsuzují ženu k pasivnímu skrytému životu,¹² což rozporuje s feministickým hnutím.

Konfucianismus už dlouho není hlavní korejské náboženství, ale přesto jeho patriarchální principy zůstávají zakořeněny v základech korejské společnosti. Právě proto je Jižní Korea tak dominována muži a ženy jsou nadále pod útlakem. Konfuciánská patriarchální společnost dává důležitost na panovníka, otce a syna. Proto, jak je v některých tvorbách znázorněno, docházelo k potratům, pokud se zjistilo, že plod je dívka. Díky tomu nastává

¹⁰ Korean Overseas Information Service. „Women’s Role in Contemporary Korea.“ Asia Society. <https://asiasociety.org/education/womens-role-contemporary-korea>

¹¹ Ben-Ari, Petra. 2019. „Doslov: nekompatibilní ideály ženství“ In: Kim Čijong (ročník 82). Nam-ču Čo, 165-173 Brno: Host. s. 167.

¹² Ben-Ari, Petra. 2019. „Doslov: nekompatibilní ideály ženství“. s. 166.

v post konfuciánských zemí problém, že obyvatelstvo má více mužů než žen v reprodukčním věku.

K udržování patriarchální struktur také napomáhají i ženy, které upřednostňují syny a nevidí útlak svých dcer. Udržují ideál správné moudré matky a manželky, jejich hlavním cílem je zplodit syna.

Alespoň to tak některé korejské feministky tvrdí. Podle některých odborníků by se vina měla dávat na stranu mužských následovníků mužské vlády, kteří zmanipulovali interpretaci původních konfuciánských spisů. Některé spisy konfucianismu by totiž mohli být kompatibilní s genderovou rovnocenností.¹³

3.3 Současná situace jihokorejských žen

Megalia

Megalia bylo radikální online hnutí. Ženy, které se potkaly na webovém fóru, se daly dohromady a po změně pravidel fóra, které vedly k diskriminaci žen, vytvořily vlastní nezávislou webovou stránku s fórem. Příkladem diskriminace žen bylo to, že muži ve fórech používali pro ženy urážlivý slangový výraz *kimčchinyŏ*.¹⁴ Mimo jiné jedním ze zákazů diskriminujících ženy bylo používání mužské verze pojmu, *kimčchinam*, na fóru.

Nová webová stránka nesla název Megalia, což bylo spojením názvu fóra o nemoci MERS¹⁵, kde diskriminace začala, a názvu norské feministické knihy *Dcery Egalie (Egalia's Daughters)*.¹⁶

Tomuto hnutí se podařilo vést petici, která vedla k ukončení pornografické webové stránky *SoraNet*, kde se sdílel ilegální nekonsensuální obsah.

Také vedli kampaň, která poukazovala na problematiku prodávání vysoce koncentrované kyseliny chlorovodíkové na internetu. Tato kyselina se dá stejně jako kyselina sírová použít při napadení. Jako odpověď na kampaň Ministerstvo životního prostředí zablokovalo prodej vysoce koncentrované kyseliny na internetu.

¹³ Koh, Eunkang. 2008 „Gender Issues and Confucian Scriptures: Is Confucianism Incompatible with Gender Equality in South Korea?“ In: *Vol. 71, No. 2, Scripture and Modernity: A Tribute to Professor John Wansbrough*. 345-362. Cambridge University Press.

<https://www.jstor.org/stable/40378774>

¹⁴ *kimchi* žena= hanlivé označení pro jihokorejskou ženu, která využívá mužů pro peníze a nakupuje jen drahé značky, chce rovnoprávnost jen, když je to pro ni výhodné

¹⁵ MERS-CoV – Middle East Respiratory Syndrome Coronavirus je jedna z forem koronaviru. V květnu 2015 se nákaza rozšířila do Jižní Koreje, kam byla přivlečená ze země Blízkého východu.

„MERS.“ Wikipedia. 13. 10.2023

<https://cs.wikipedia.org/wiki/MERS>

¹⁶ Napsala Gerd Brantenberg. Dílo porušuje normy takovým způsobem, že zpochybňuje sociální, existenciální a erotické postavení žen ve společnosti. Dá se říct, že v jejím díle jsou genderové role obráceny.

Také přispěli k zastavení distribuci skrytých kamer na některých korejských internetových obchodech. Tyto kamery ve většině případů slouží k ilegálnímu natáčení žen na veřejných záchodech nebo ve zkušebních kabinkách.

Ač má hnutí Megalia na kontě i dobré skutky je známá více pro své kontroverze. Už jen samotné logo webových stránek hnutí vzbuzovalo rozruch. Logo zobrazuje palec a ukazováček znázorňující délku a jihokorejští muži v tom viděli posměšnou narážku na velikost jejich genitálií.¹⁷

#metoo

Hnutí #metoo začalo, když americká herečka Alyssa Milano tweetovala, aby pomohla ženám nebát se zapojit a sdílet své zkušenosti se sexuálními obtěžováními na pracovišti. Avšak užití této fráze datuje až do 2006. Ale v roce 2017 po hereččiným tweetu, tento hashtag obletěl celý svět a vznítil jiskru pro růst #metoo hnutí. V USA bylo toto hnutí započato odhalením sexuálního obtěžování mladých hereček filmovým producentem Harvey Weinsteinem. Do Jižní Koreje hnutí přišlo pomalu. Započalo, když státní zástupkyně Sō Čihjōn obvinila úředníka ministra spravedlnosti Ahn Tägūna, že ji v roce 2010 sexuálně osahával na pohřbu.¹⁸ Hnutí dává obětem najevo, že to, co se jim stalo, není jejich vina ale vina pachatele. Pomáhá jim si uvědomit si, že v tom nejsou samy, ale že se mohou obrátit na druhé. Hnutí rozpoutalo protesty a diskuze ohledně otázky diskriminace a postavení žen v jihokorejské společnosti. Tehdejší prezident Mun Čäin prohlásil, že tento problém nemůže být vymýcen pomocí zákonů, ale musí být vyřešen pomocí změny patriarchální kultury a postojů k lepšímu.¹⁹

Hnutí unikněte korzetu Tchaldžu kchorūset

Ačkoliv z historického hlediska byl korzet součástí běžného oděvu, kterou nosili ženy tak i muži, a byl vyroben tak, aby padl lidskému tělu, takže nebránil normálnímu pohybu a dýchání, v dnešní době je vyobrazován jako symbol pro útlak žen.

Hnutí *Tchaldžu kchorūset* započalo diskuzemi na internetových fórech po tom, co radikální feministická internetová komunita Megalia vydala kampaň *Uvědomění si korzetu* (Corset Awareness Project).

¹⁷ Singh, Emily. "Megalia: South Korean Feminism Marshals the Power of the Internet". Korea Exposé. 30. 07. 2016.

<https://koreaexpose.com/megalia-south-korean-feminism-marshals-the-power-of-the-internet/>

¹⁸ Jo, Herim. „Female prosecutor opens up about sexual harassment.“ The Korean Herald. 30. 01. 2023.

<https://www.koreaherald.com/view.php?ud=20180130000855>

¹⁹ Sample, Mark. „#Metoo in South Korea.“ Asia Society.

<https://asiasociety.org/korea/metoo-movement-south-korea>

Hnutí představuje vzdor striktnímu jihokorejskému standartu krásy. Hlavní aspekt hnutí je nutný únik a osvobození se od toho pomyslného korzetu. Pomyslný korzet představuje make-up, kosmetiku, oblečení a doplňky, které si ženy v Jižní Koreji musí nakupovat, aby dosáhly představy, kterou od nich požaduje společnost. Za tyto věci ženy utratí ročně velké obnosy peněz a jejich používáním tak ztratí spoustu času. Proto v duchu hnutí *Tchaldžu kchorjšet* produkty ničí a peníze, co ušetří, utratí na věcech, co jsou považovány spíše za mužské záležitosti, jako například auto. To, jak ženy produkty ničí, se stalo internetovým trendem. Ve kterém ženy zveřejňují videa na svých sociálních sítích, kde dříve zveřejňovaly své fotky v make-upu a se zkrášlovacími filtry, teď ve videích stříhají tuby různých pečujících krémů a ničí kosmetiku.

Ženy si kladou otázku, zda zkrášlující produkty používají pro své potěšení anebo protože mají pocit, že musí. V mnoha případech zjistí, že důvodem je právě tlak společnosti na to, aby vypadali dokonale. Proto se rozhodnou jít proti směru jihokorejského standartu krásy a přestanou zkrášlovací produkty používat. Zvolí oblékat se pro pohodlí ne pro krásu a ostříhají si vlasy na krátko, aby měly snazší jejich údržbu. Tyto ženy statečně sdílely své příběhy, jak se styděly vyjít z domu bez make-upu, jak musely vstávat o dvě hodiny dříve, aby před prací provedly celou zkrášlující rutinu. Dokonce i brýle, nástroj, kterou musí velká část lidské populace nosit, aby viděla, jsou v Jižní Koreji kontroverzí, když je nosí žena. V roce 2018, moderátorka zpráv Lim Hjōndžu, měla jako první žena na sobě brýle během zpráv na jedné z populárních jihokorejských televizních stanic. U mužských moderátorů je to běžné ale Lim vyvolala rozruch.²⁰

Podle profesorky ženských studií Lee Najōng z univerzity v Sōulu si hnutí neklade za cíl pouze zpochybnit sexuální objektivizaci žen, ale také změnit postavení žen jako podřízených mužů.²¹

Proto i když se na první pohled může zdát, že tomuto hnutí jde hlavně o vnějšek žen a jak se ve společnosti prezentují, jde právě o opak. Díky hnutí se mění vnitřní rozpoložení žen a ty si pak uvědomují, jak je patriarchální společnost “naprogramovala” a ony se musí naučit, jak být samy, čím chtějí být a jak se prezentovat. Hnutí také reaguje na předchozí hnutí a na situaci nerovnoprávnosti platů mužů a žen.

²⁰ Cho, Yun-myung. „Korean anchorwoman with glasses sparks sensation”. The Korean Herald. 12. 04. 2018. <http://www.koreaherald.com/view.php?ud=20180412000791>

²¹ Haas, Benjamin and Kyungmi Choi. „Escape the corset: South Korean women rebel against strict beauty standards”. The Guardian. 26. 10. 2018. <https://www.theguardian.com/world/2018/oct/26/escape-the-corset-south-korean-women-rebel-against-strict-beauty-standards>

Hnutí má také značný dopad na ekonomiku Jižní Koreje. Na základě výsledků průzkumu uskutečněné stránkami *news1* lze vidět snížení plateb kreditními kartami, provedené ženami ve věkové kategorii nad 20 let za plastické operace, návštěvy dermatologických klinik, kadeřnictví a zkrášlovací produkty. V kontrastu tohoto poklesu došlo ke zvýšenému počtu nákupů aut. Tyto výsledky pochází z dvou průzkumů z 2015-2016 a 2017-2018. Z období 2015-2016 byla vypočtena ztráta 1 bilionu korejských wonů, co v přepočtu to dělá něco méně než 16 milionů korun českých. K průzkumu je nutné dodat, že se musí zohlednit nové způsoby placení, které mohou být taky příčinou těchto změn.²²

Problematika voleb 2022 - ministerstvo pro ženy a rodinu

V roce 2022 proběhly v Korejské republice prezidentské volby s Jun Sōgjōl jako vítězným kandidátem. Během kandidatury pohrozil zrušením Ministerstva pro ženy a rodinu. Tím si však ujistil mužské antifeministické voliče, kteří se cítí utlačováni silnicími feministickými hnutími v Jižní Koreji. Jun Sōgjōl obhajoval své výroky, že ministerstvo svou pracovní činností označuje muže jako potenciální sexuální zločince, a proto by mělo být zrušeno. Tvrdí, že zrušení ministerstva povede ke zlepšení ženských práv a k ochraně žen, rodin, dětí a sociálně slabých.²³

Hnutí 4B

Hnutí Zbavte se korzetu, hnutí Metoo a dílo autorky Čo Namdžu inspirovalo vznik hnutí 4B. Název tohoto hnutí je zkrácený přepis čtyř korejských slov začínající na *bi*: *bihon* značí odmítnutí manželství, *bičchulsan* odmítnutí porodu, *bijōnā* odmítání randění a *biseksū* odmítání sexu. Název také může znamenat *Čtyři ne*. Členky hnutí odmítají patriarchální strukturu společnosti a svými činy si berou zpět autonomii vlastního těla, věří také, že jihokorejští muži už jsou tak hluboce mizogynní, že není naděje na jejich zlepšení. Nesnaží se, muže změnit, ale doufají, že se změní společnost. Kvůli počtu násilí na ženách a rostoucím číslům domácího násilí je pro ženy bezpečnější volba se heterosexuálních vztahů zřici.²⁴

²² Seo, Young-bin. “‘탈코 세대’ 20 대 여성, 화장·성형 안하고 자동차 샀다”. Daum News 1. 16. 09. 2019. https://v.daum.net/v/20190916060505440?fbclid=IwAR3v_ssCjjQfyEVs4DcWYT1QRRj3EiNND-Gy2nAefp7PFAuhKQvIHH6e2Fo

²³ McCurry, Justin. „Outcry as South Korean president tries to scrap gender equality ministry to ‘protect’ women.“ The Guardian.07. 10. 2022. <https://www.theguardian.com/world/2022/oct/07/outcry-as-south-korean-president-tries-to-scrap-gender-equality-ministry-to-protect-women>

²⁴ Sussman, Anna Louie. „A World Without Men: The women of South Korea’s 4B movement aren’t fighting the patriarchy – they’re leaving it behind entirely.“ The Cut. 08. 03. 2023. <https://www.thecut.com/2023/03/4b-movement-feminism-south-korea.html>

Diskriminace při náboru zaměstnanců

Na podzim roku 2023 byla v Jižní Koreji zaznamenána na sociálních sítích diskriminace při náboru ženských zaměstnanců, které vystudovali vysoké školy určené ženám – takzvané “Women’s college”. Tyto vysoké školy vznikly v době, kdy ženám nebyl povolen přístup do klasických škol s vyšším vzděláním.

Na fóru sdílel informaci anonymní náborář, že pokud má žena v životopisu napsané studium na ženské vysoké škole, tak si jejich životopis ani nečte. Mnozí komentátoři souhlasili, že v jejich firmě to funguje nápodobně. Toto zjištění vyvolalo značné pobouření a došlo to až na ministerstvo práce, které bude celou věc vyšetřovat. V Jižní Koreji za diskriminaci při náboru na základě pohlaví hrozí velké peněžní pokuty. Naposledy taková pokuta postihla banky Kookmin a Hana.²⁵ Tento případ je momentálně nejaktuálnějším problémem v Jihokorejské republice s ohledem na ženskou problematiku.

Těchto pár příkladů za posledních deset let ukazuje, že ženy v Jižní Koreji jsou nadále v znevýhodněné pozici oproti mužským protějškům. Jihokorejské ženy jsou terčem násilí a zločinů, které jsou z většiny spáchány muži. Nejsou v bezpečí fyzickém či mentálním, na ulici, na pracovišti a ani v domácnosti schovány za obrazovkou mobilních telefonů a počítačů. Dodnes jsou terčem znevýhodňování na pracovišti. Mají menší mzdy než mužské protějšky na stejných pozicích, při náboru na pozice jsou upřednostňováni muži, kvůli možnému budoucímu těhotenství žen, do vyšších pozic jsou dříve povýšeni mužští zaměstnanci. Také pokud se žena vrací na pracovní trh po mateřské dovolené, tak jsou přijímány na krátkodobé či málo placené pozice.²⁶ V Korejské republice posledních pár let nastal problém se stárnoucím obyvatelstvem. V normálních případech se toto řeší zvýšením reprodukce, k čemu se Jižní Korea snaží svůj lid motivovat. Jedna z výhod, které jihokorejská vláda zajistila, je měsíční kapesné pro rodiče novorozenců.²⁷ Jenže v dnešní politické situaci lidé děti nechtějí anebo naopak si rodinu a děti nemůžou dovolit skrze zdražování potravin, málo placené pracovní příležitosti a bydlení. Podle studií Korejská republika v roce 2025 dosáhne stavu super staré populace, což by mělo mít za následky zhoršení jihokorejské ekonomiky.²⁸

²⁵ Lee, Jaeun. „Labor Ministry to investigate alleged discrimination in hiring.“ The Korean Herald. 30. 11. 2023

<https://www.koreaherald.com/view.php?ud=20231130000715>

²⁶ Draudt, Darcie. „The Struggles of South Korea’s Working Women.“ The Diplomat. 26. 08. 2016
<https://thediplomat.com/2016/08/the-struggles-of-south-koreas-working-women/>

²⁷ Jung, Hawon. „Women in South Korea Are on Strike Against Being ‘Baby-Making Machines’.“ The New York Times. 27. 01. 2023,

<https://www.nytimes.com/2023/01/27/opinion/south-korea-fertility-rate-feminism.html>

²⁸ Im, Eun-byel. „Aging population to slow down economy, central bank warns.“ The Korean Herald. 02. 01. 2023

4. Korejská ženská literatura

4.1 Počátky ženské literatury

Z počátku kvůli konfuciánskému učení a míře nevzdělanosti ženy knihy psát nemohly. Pro členy vyšší vrstvy byly psány příručky, jak se správně chovat podle určených norem. Přímo pro ženy se psaly spisky, poučení pro ženy, zvané *nāhun*. Nejznámější *nāhun* byl napsán roku 1475 královnou Sohje z rodu Min, což byla matka krále Sōngjonga. Tato příručka je považována za první doloženou knihu napsanou ženou. Královna Sohje chtěla, aby ženy mohly jednodušeji číst vzdělávací literaturu a tak přepsala do korejštiny nejdůležitější poznatky z klasických čínských knih pro ženy.²⁹ Tyto spisy učily ženy správnému chování, řeči, vzhledu, cudnosti, poslušnost a povinností. Společnost také podporovala čtení biografii počestných žen, aby byly morálním příkladem pro čtenářky.³⁰

Dále se psala zábavná próza zvaná jako stará próza *kodä sosöl* ale byla z většiny tvořena mužskými autory a tak byly v očích společnosti gramotné ženy v této době spíše čtenářky.³¹ Pokud ženy psaly díla, tak v soukromí svého domu, které sdílely pouze s dalšími ženami z vyšší vrstvy. Existují však výjimky a lze nalézt i ženské spisovatelky.

Ženy, které patřily do společenské vrstvy *kisāng*, profesionální společnice, se směly věnovat poezii. Mezi nejznámější básnířku z řad *kisāng* patří Hwang Jini. Hwang Jini žila v 16. století a byla známá svým talentem pro *sijo* poezii. Další výjimkou jsou ženy, které byly příbuzné se známými vzdělanci, díky nimž byla jejich práce zachována. K těmto ženám patří Sin Saimdang, jež byla malířkou, spisovatelkou a básnířkou. Je připomínána jako dokonalý příklad ženské ctnosti a jako příklad pravé konfuciánské pečující matky. Bývá často spojována s jejím synem konfuciánským učencem I I.

Bylo obvyklé, že díla žen se vydávaly až po jejich smrti díky příbuznými, jenž chtěli zachovat jejich památku.

Častým tématem děl byli takzvané ženská témata jako láska, manželství a rodina. Tomuto je výjimkou matka krále Jōndžoa, Dáma Hjegjōng. Díky jejím memoárům lze vidět život a problémy na královském dvoře z pohledu ženy. Toto dílo je jedno z prvních ženských autobiografií a popírá model toho, jak se za konfucianismu psali biografie, které se řídili

<https://www.koreaherald.com/view.php?ud=20230102000602>

²⁹ „Queen Insa.“ Wikipedia. 1. 10. 2023

https://en.wikipedia.org/wiki/Queen_Insa

³⁰ Koh, Helen. “Women and Korean literature.”, s. 35.

³¹ Löwensteinová, Miriam. “Ženská literatura.”, s. 227.

pouze konfuciánskými ideály. Memoáry Dámy Hjegjōng měli sloužit jako doplněk k oficiálním dvorním záznamům a měli vědět pravdu o jejím životě.³²

4.2 Začátek moderní ženské literatury ve 20. století

Na přelomu století dochází ke konci konfuciánské společnosti, jelikož v rámci modernizace se otáčí od konfuciánských ideálů. Díky tomu se zvětšuje boj o vzdělanost a gramotnost i pro nižší vrstvy a ženy. Je nutno podotknout, že se to týkalo převážně měst a ke skutečnému zlepšení dojde až v 60. letech. Když se zrušilo konfuciánské rozdělení společnosti, znamenalo to, že spisovatelé už nebyli jen učenci konfucianismu, a proto se psalo více fikcí, esejí komentujících společnost a také žurnalistické články. Také se profesionálními spisovateli mohly stát ženy z bohatých rodin. Množství ženských spisovatelek bylo malé, a proto byly jejich životy pod pečlivým dohledem korejské společnosti. Stávalo se, že život a skandály těchto autorek byly pro korejskou společnost důležitější než jejich díla.

Ze začátku modernizace se ženy odchýlily od témat, kterým se věnovaly za konfucianismu, a psaly nejvíce o ženské problematice. Hlavní téma ženské tvorby se v 30. letech přeměnilo na ženskou identitu, subjektivitu a svobodu projevit ženskost oddělenou od sociálního očekávání.³³

Mezi hlavní autorky začátku 20. století a také mezi první profesionální ženské spisovatelky patří Kim Mjōngsun, Na Hjesōk a Kim Wōndžu. Všechny byly z prominentních korejských rodin, a když chtěly dosáhnout vysokoškolského života, tak kvůli okupaci musely odjet studovat do Japonska. Po studiu vedly výstřední životy, což se zrcadlilo v jejich tvorbě. Díky odlišným vlivům ze západu a východu je raná moderní korejská literatura směskou. Hlavní pointou byla svoboda a hojnost nápadů, proto se v jejich díle objevují témata z různých literárních stylů jako romantismus, realismus, expresionismus a Dada.³⁴

S modernizací vznikl fenomén *nová žena sinjōdža*, která představovala vzdělanou ženu, jež propagovala svobodu, volnost lásky a odmítala monogamii. Již zmíněné moderní autorky ztělesňovaly tento fenomén. Podle fenoménu byl také pojmenován jeden z prvních ženských deníků zvaný *Sinjōdža*, který založila Kim Wōndžu. Dále psala feministické eseje o školství, o reformách vzdělávání a rovnoprávnosti. V roce 1919 se účastnila hnutí 1. března za nezávislost. Její politické názory se odrážely v jejím díle a v roce 1926 napsala dílo *Sebeuvědomění (Čagak)*, které zobrazuje ženu, která požádá o rozvod, což pohoršilo společnost, která ji už odsuzovala za její skandály s nevěrou.

³² Koh, Helen. "Women and Korean literature.", s. 36.

³³ So, Carolyn. "Early twentieth-century fiction by women", s. 406.

³⁴ So, Carolyn. "Early twentieth-century fiction by women", s. 409.

Kim Mjõngsun se věnovala fikci a její debutní dílo *Záhadná dívka* (*Ŭimunŭi sonjõ*) je označováno za první fikci napsanou ženou, které bylo vydáno. Povídka popisuje příběh nešťastné dívky, která uteče z domu. V díle se shodují některé aspekty se skutečným životem autorky. Její následující tvorba se odehrává ve stejném duchu a čerpá z autorčina těžkého života.

Na Hjesõk si po návratu z Japonska vzala diplomata a žila v blahobytu a tak se mohla věnovat své literární kariéře. Psala fikci, eseje a jako první žena v Koreji malovala olejomalby. Její prosperující život zničili její mimomanželské aféry a podpora volné lásky. Přestože korejská společnost obdivovala fenomén *sinjõdža*, tak nebyla schopna přijmout odmítnutí tradiční morálky, kterou ztělesňuje.³⁵

Kim Wõndžu dopadla nejlépe z prominentních autorek fenoménu *sinjõdža*, jelikož Kim Mjõngsun a Na Hjesõk umřely v chudobě o samotě následkem odsouzením od společnosti, ale z Kim Wõndžu se stala buddhistická mniška a nadále se věnovala literární tvorbě, i když už ne feministické nýbrž filozofické.

4.3 Ženská tvorba v době Korejské války a po válce

Na korejském poloostrovu nastává nové období, po druhé světové válce se sever a jih postavil proti sobě. Podporován jinými světovými velmocemi se poloostrov rozdělil na severní Korejskou lidově demokratickou republiku a jižní Korejskou republiku. Pro účely této práce se bude pracovat s literaturou Korejské republiky.

První dílo, které se v Jižní Koreji zabývalo ženským hnutím a problematikou genderu, bylo *Nádherné peklo* (*Hwarjõhan Čiok*) od autorky Kim Malbong. Vycházelo periodicky v ženských novinách (*puin sinbo*). V díle je zobrazena symbolika osvobozeného nového Čosonu. Dílo obhájí ženskou čistotu a cudnost. V Nádherném pekle je uskutečněna ženská svoboda, aby dala najevo binární identitu pohlaví.³⁶

Důležitou spisovatelkou tohoto období byla Pak Kjongri, která psala o ženách, které jdou proti tradicím a společnosti. V díle *Tržiště a bojiště* (*Sidžanggwa čõncang*) autorka porovnává ženské každodenní bojiště tedy tržiště k ideologickému bojišti války. Dává tím najevo utrpení, kterému mohly rozumět pouze ženské autorky.³⁷

V dílech se objevovaly prvky vnitřního rozpoložení ženy, jež se musela vyrovnat s poválečným utrpením a nově vytvořenou společností.

³⁵ Koh, Helen. „Women and Korean literature.”, s. 38.

³⁶ Park, Gyeju. „Expansion of Americanism in Liberation Period and Women`s Subjectification Method : Focus on Splendid hell (화려한 지옥) by Malbong Kim and The Night of Truth (진리의 밤)“

³⁷ Yun, Ch'oe. 2003. „Late twentieth-century fiction by women.”, s. 482.

Autorka Pak Sunnjo psala knihy, které se zabývaly japonskou okupací, korejskou válkou a dopadem těchto událostí na korejskou společnost. Její a podobná díla napomohly k modernizaci ženské literatury. Objevují se hlavní hrdinky, které mají moderní nové ideály, jsou volné od konfuciánských ideálů a požadavků rigidní společnosti.

V historické fikci *Země (Tchodži)* od autorky Pak Kjongri hlavní hrdinky ukazují ženskou sílu během náročného období v korejské historii. Všechny postavy spojuje smutek, který se zrodil v srdci těch, kteří se obrací zády ke své vlasti a čelí osudu jejího zničení. Společným faktorem pro všechny části ságy je korejský komplexní stav myšlení “han”, který spojuje pocity smutky, hořkosti a naděje.³⁸

V sedmdesátých letech se ženská identita stává důvodem k psaní literárních děl. Ženská fikce se zabývá procesem dětství, puberty a dospělosti žen. Díla této doby provází absence otců, která způsobuje hledání identity.³⁹

4. 4 Ženská tvorba ke konci 20. století

Dílo Pak Wansö kritizuje pokrytectví korejské společnosti. Kritika je mířená na střední třídu, která holduje materialismu. Dále se v její tvorbě objevuje rodina zničená válkou v čele s matkou, která truchlí nad ztrátou manžela i syna kvůli válce.

V tvorbě od osmdesátých let se zaměřuje na ženské problémy v spojitosti se střední třídou. Kniha *Snící inkubátor (Kkumkkunün inkchjubeitcho)* píše příběh ženy, která musí podstoupit několik potratů, dokud neporodí syna.⁴⁰ Tímto dílem vystihuje krutost patriarchální společnosti.

Nové ženské spisovatelky přináší novou perspektivu. V dílech se objevují různé pojetí reality, které hraničí s fantazií. Důležitým prvkem je určité sebeuvědomění. Od počátku osmdesátých let se začíná zvyšovat počet ženských autorek a s tím i síla hnutí za práva žen. Ačkoliv právo volit měly ženy už dříve, více možnostem ve vzdělání se jim dostalo až v osmdesátých letech. Začalo také narůstat číslo žen, které se staly součástí industrializace.

V osmdesátých a devadesátých letech se feministická otázka dostává do popředí literatury.

Půlka neúspěchu (Čölpanüi silpchä), dílo autorky I Kjongdža, ukazuje patriarchální strukturu rodiny z mnoho pohledů členy rodiny; mezi tchýní a snachou, mezi pracujícími manželkami, a vztahy s násilnými manžely.⁴¹

³⁸ Nan, Haisian. „A Masterpiece that Combines Literature and History: Land by Park Kyng-ri“.

³⁹ Yun, Ch'oe. 2003. „Late twentieth-century fiction by women.“, s. 486.

⁴⁰ „Park Wansuh“. Digital Library of Korean Literature.

⁴¹ Yun, Ch'oe. 2003. „Late twentieth-century fiction by women.“, s. 492.

Ženské hnutí v korejské literatuře bylo ovlivněno spisovatelkami a pokrokem hnutí na západě. Knihy s tématem žen bez vztahů, jež se snaží najít své místo a přežít jihokorejskou společnost, nabrali na popularitě. Vznikala také díla, která znázorňovaly karikaturu feminismu. Například autorka Yang Kwija psala v díle *Přeji si to, co je mi zakázáno* (*Nanŭn somanghanda näge kŭmdžidŏn kŏsŭl*) o unášení a věznění mužů.⁴² Toto dílo se stalo tak oblíbeným, že bylo později zfilmováno.

Moderní ženská tvorba navazuje na své předchůdkyně a píše o stavu korejské společnosti. Dále také rozvíjejí témata počátků existence, tajemství života.

⁴² Yun, Ch'oe. 2003. „Late twentieth-century fiction by women.”, s. 493

5. Tvorba Han Kang

Han Kang se narodila v jihokorejském městě Kwangdžu v roce 1970. Její první zveřejněná publikace byla jako básnička. V roce 1993 vydala pět básní, nejznámější z nich je *Sŏul v zimě* (*Sŏurŭi kjŏul*). Následně vyhrála spisovatelskou soutěž s povídkou *Červená kotev* (*Pulgŭn tat*). V roce 1995 vydala svoji první sbírku povídek *Láska Jŏsu* (*Jŏsuŭi sarang*). V USA se zúčastnila spisovatelského programu. Má na kontě další sbírky povídek a básní. Mezi její vydané knihy patří *Vegetariánka* (*Čaikdžuŭidža*), *Kde kvete tráva* (*Sonjŏni onda*), *Bílá kniha* (*Hŭin*) a dvě knihy, které nebyly přeloženy do češtiny *Řecká hodina* (*Hŭirabŏ sigan*) a *Neloučím se* (*Čakppjŏlhadži annŭnda*)

Je držitelka mnoha literárních ocenění, například získala i prestižní Man Booker International Prize.⁴³

5.1 Bílá kniha

Bílá kniha je dílo autorky Han Kan, které vyšlo v roce 2016. Kniha je zajímavá svojí neobvyklou strukturou.

Autorka vytváří seznam všech bílých věcí, které nachází, což je doprovázeno příběhy z autorčina života. Tyto příběhy jsou protkány krátkými eseji s prvky smutku a pomíjivostí času. „*Ví, že všechno, co k sobě vši silou tiskne, nakonec zmizí beze stopy.*“⁴⁴ Nejsilnější příběh, který autorka v tomto díle vypoví, byl o novorozenecké košilce. Jedná se o příběh, jak její matce zemřelo první novorozeně. Častým prvkem literatury psané ženami v Jižní Koreji je potrat plodu, jehož pohlaví je dívka, jelikož kvůli patriarchální společnosti ženy musí zplodit syny. Tak tady dílo ukazuje protipól, kdy matka o chtěnou dívku přijde. Tato dívka, která je duchem celé knihy, zažila pár nádechů, a díky bělosti její kůže jak rýžový koláček autorka píše o dalších bílých věcech.

Ztráta sestry, kterou nikdy nepoznala, ji poznamenala na celý život. Smutek nad její smrtí se stává hmatatelný. Autorka zobrazuje spojitost mezi sestrami, a proto lze v díle vyčíst podtext viny, že sestra musela zemřít, aby se autorka mohla narodit, protože život mohla žít jen jedna z nich.

„Kdybys byla na světě ty, já bych teď nežila tenhle život.

Protože žiju, ty nemůžeš existovat.

Jen na rozhraní tmy a světla, v té namodralé trhlině,

⁴³ „Han Kang.“ Digital Library of Korean Literature.
<https://library.litkorea.or.kr/writer/200306>

⁴⁴ Han, Kang. *Bílá kniha*. Světová knihovna (Odeon). Praha: Odeon. 2019. s. 26.

*mohou naše pohledy téměř prolnout“.*⁴⁵

Mnohokrát se také objevuje motiv sněhu, jakožto bílá věc má určité místo na seznamu. Časté zmínění sněžného počasí, sněhových vloček či zasněžené krajiny může napovídat pochmurným emocím autorky. Období zimy zdánlivě navazuje pocit smrti, když krajina zamrzne, a mnohokrát některé rostliny toto období nepřežijí. To poukazuje na spojitost období zimy s emocemi smutku a ztráty. S tím také souvisí, že sestra zesnula, právě v období začínají zimy.

Dílo má ojedinělou konstrukci a je protkáno příběhem důležitým pro samotnou autorku. Avšak neodráží se zde žádná feministická idea.

5.2 Kde kvete tráva

Dílo ze začátku vycházelo na webových stránkách jednoho z korejských nakladatelství mezi roky 2013-2014. Později vyšlo v roce 2014 jako šestý román autorky. Tato kniha vyhrála dvě literární ocenění.⁴⁶

Příběh se odehrává během bouřlivého období jihokorejské historie. V květnu 1980 došlo ke studentskému povstání v Kwangdžu, které bylo brutálně potlačeno. Je to příběh, který mění hlavní hrdiny dle kapitol, díky tomu, je možné nahlédnout do různých oblastí této historické tragédie. Všechny postavy jsou spojeny, že se znají anebo během knihy potkají chlapce jménem Tongho, z jehož pohledu je napsaná první kapitola.

První kapitola začíná, když Tognho hledá svého kamaráda Čongdeho, jež byl postřelen. Když v prozatímní márnici na úřadě provinční správy kamaráda nenajde, stane se tam dobrovolníkem, kdyby náhodou kamaráda přinesli. Jak tam tráví dny mezi mrtvolami a jejich truchlícími, přemýšlí nad tím, jak hrozné činy páchá jeho země na vlastních obyvatelích. Dochází k otázkám života a smrti. Jako malé dítě byl svědkem, když zemřela jeho babička, jak zdánlivě malý ptáček opouští její tělo. Během času v márnici opustila spousta duší svá těla, a tak mu nezbyvalo nic jiného než polemizovat, kam se tito ptáčci vydali.⁴⁷ Tonghovu kapitolu provází pocit smutku, trápení a příchod blížící se zkázy, protože hrozí příchod vojáků.

Následující kapitola je z pohledu duše Čongdeho, který po postřelení zemřel a byl vojáky odtáhnut do lesa, kde hnije po boku dalších hnijících těl. Tato kapitola vyobrazuje morbidní obraz duše, která nemůže opustit svoje rozkládající se tělo. Jako duše cítí Čongde ostatní duše, a tak pozná, že i jeho starší sestra Čongmi je mrtvá, a to ještě déle než on. Vzpomíná na chvíle strávené se sestrou a doufá, že až se jeho duše osvobodí, bude moci

⁴⁵ Han, Kang. *Bílá kniha*. Světová knihovna (Odeon). Praha: Odeon. 2019. s. 62.

⁴⁶ https://en.wikipedia.org/wiki/Human_Acts

⁴⁷ Han, Kang. *Kde kvete tráva*. Světová knihovna (Odeon). Praha: Odeon. 2018. 21

hledat tu její. Čongdeovi myšlenky vyobrazují beznaděj nevinných obětí válečných a násilných situací, od smutku nad svým ztraceným životem přes nenávist k těm, co jej zastřelili, k nevědomosti, proč právě on.⁴⁸ Čongdeova duše byla konečně propuštěna z jeho těla, když se vojáci vrátili spálit těla. Autorka poukazuje na beznaděj i po smrti, jelikož chvíli potom, co duše Čongdeho osvobodí, cítí, že jeho kamarád Tongho zemřel.

Třetí kapitola posune příběh o pár let později a následuje Unsuk, jednu z dívek, kterou Tongho potkal při dobrovolnictví na úřadě provinční správy. Dívka pracuje jako redaktorka v nakladatelství. Jelikož jedna z knih k vydání je napsaná mužem hledaným policií je Unsuk vyslýchána, dostane sedm facek, na které se během svoji kapitoly snaží zapomenout. Jednou z jejích pracovní povinností je chodit s nevydanými knihami na úřad cenzury na kontrolu. Nastane dilema, když se divadelní hra vrátí z cenzury skoro celá začerněná, jak bude moci být hra vydána a puštěna na jeviště. Dívku doprovází vzpomínky na malého chlapce, který s nimi statečně pomáhal starat se o zesnulé. Trpí výčitkami vinny ze dne, kdy jej viděla na posled. Den, co se vojáci vrátili zpět do Kwangdžu a zaútočili na úřad provinční správy, byli všichni nezletilí posláni domů, ale i přes sliby, že domů půjde, tam Tongho s naivní statečností zůstal.

*„Po tom, co jsi zemřel, jsem ti nemohla vypravit pohřeb,
a tak se celý můj život stal tvým pohřbem.“⁴⁹*

Toto jsou slova z divadelní hry, která se nakonec na jeviště dostala, Unsuk nevěděla, jak budou moci hru provést s cenzurou a přítomnými policisty. Herci bezhlasně přednášeli slova hry, někteří kvíleli, křičeli a různými zvuky pronášeli cenzurované slova. Jelikož Unsuk hru zpracovávala a editovala, tak zná slova nazpaměť, neslyšně pronáší slova s nimi. Mezi herci je i postava mladého chlapce, v kterém Unsuk přemožená emocemi vidí Tongha a brečí.

Další kapitola je z pohledu nejmenovaného vězně, který se jako student účastnil povstání. Jeho příběh je vyprávěn pomocí vzpomínek a rozhovoru s nejmenovaným panem profesorem, který dělá výzkum pro svoji odbornou práci. Vězeň byl jeden ze studentů, co zůstal bojovat na úřadu provinční správy, když se do města vrátili vojáci. Za své činy byl uvězněn a mučen. I přesto, že byl během příchodu vojáků ozbrojen, tak ani jednou nevystřelil, to samé jeho spolučení milice.

Uvědomovali si totiž váhu lidského života a jejich protistrana, vojáci, byli také jen lidé. Kontrastně armáda v demonstrantech neviděla lidi ale zvířata, a tak se k nim chovala. Nebylo ušetřeno ani mladých chlapců, ty místo věznění na místě zastřelila. Činsu byl vězněn spolu s ním a proto když se po letech náhodně spolu setkají, vzpomínají a sdílí informace, co ví o

⁴⁸ Han, Kang. *Kde kvete tráva*. Světová knihovna (Odeon). Praha: Odeon. 2018. s. 55.

⁴⁹ Han, Kang. *Kde kvete tráva*. Světová knihovna (Odeon). Praha: Odeon. 2018. s. 98.

ostatních vězňích. Protože jsou tyto rozhovory nepříjemné a zhoršují jejich PTSD⁵⁰, tak je vždy doprovází láhve alkoholu. Ke konci kapitoly zjistíme, že Činsu už nadále s traumaty žít nedokázal a svůj život ukončil. Vězeň klade otázku, zda je krutost a krvežíznivost lidskou součástí. Protože sám zažil, jak se člověk chová, když je mu krutost dovolena či přímo nakázána, bere svoji zkušenost za důkaz.

„Být ponižován, mučen, vražděn – copak to není vepsáno v samotné přirozenosti člověka, v neustále se opakujících lidských dějinách?“⁵¹

Pátá kapitola má hrdinku Sondžu, která se angažovala v odborových činnostech. Během povstání v Kwangdžu také pomáhala na úřadě spolu s Unsok a Tonghem. Po letech je kontaktována profesorem Junem, který hledá ženské příběhy do své odborné práce. Ten ji už jednou kontaktoval a tehdy výpověď svých vzpomínek odmítla. Tentokrát se rozhodne, že se zkusí podělit svůj příběh. Ale nakonec to odmítne, protože sdílet svoje muka je pro ni příliš těžké.

Vzpomíná totiž, jak byla vězněna a brutálně sexuálně napadena. Kvůli mnohým znásilněním si nese zdravotní doživotní komplikace, dva roky po propuštění nestále krvácela a krevní sraženin jí ucplala vejcovody, což vedlo k neplodnosti. Nesla sebou ale i psychické následky, měla problémy mít blízký vztah s muži. Polibek, dotek i mluvení s nimi bylo trýznivé.⁵² Také vzpomíná na vztah ke své kamarádce, kterou poznala díky jejich aktivistické minulosti, avšak ji dlouhá léta neviděla. Často však vzpomínala na moudro, které Songhi ráda opakovala „Nesmíme dopustit, aby nás nazývali oběťmi.“⁵³ Stejný postoj přetrvává dodnes, ženy, co zažily trauma, chtějí být znány jako oběti ale jako přeživší. Ke konci kapitoly se ji Sondžu rozhodne navštívit v nemocnici, než umře.

Sondžu, stejně jako Unsok, rmoutí vina Tonghovi smrti. Má pocit, že ji jeho duch následuje životem, a tíží ji myšlenky, co ten poslední den mohla udělat jinak. Jednoho dne objevila fotku, kterou někdo vyfotil po tom osudném dni, jak před budovou úřadu, leží pokřivená těla zastřelených chlapců. Po svém krutém věznění, často myslela na smrt, ale díky emocím, které ji po zhlédnutí fotky popadli, dostal sílu žít.

Šestá kapitola vyobrazuje pozdní život matky Tongha, která trpí po synově smrti. Nikdy se s jeho smrtí nevyrovnala, i když ví, že je pryč, vidí jej všude. Po jeho smrti se začal účastnit spoji dalšími matkami protestů proti diktátorskému režimu, který jim vzal děti. Matka

⁵⁰ Post-traumatická stresová porucha (z anglického Post-traumatic stress disorder), může vzniknout jako reakce na traumatickou situaci a pronásleduje osobu ve snech, myšlenkách a představách

⁵¹ Han, Kang. *Kde kvete tráva*. Světová knihovna (Odeon). Praha: Odeon. 2018. s. 130.

⁵² ⁵² Han, Kang. *Kde kvete tráva*. Světová knihovna (Odeon). Praha: Odeon. 2018. s. 162.

⁵³ Han, Kang. *Kde kvete tráva*. Světová knihovna (Odeon). Praha: Odeon. 2018. s. 171.

trpí pocity viny, že se jí syna nepodařilo v osudný den dostat domů. Ten den šla k budově úřadu dvakrát. V obou případech odešla bez syna, ale jen jednou věděla, že už jej nikdy neuvidí.

Poslední kapitola je autobiografický epilog. Autor, jež píše příběh knihy, je skutečná autorka Han Kang. V Kwangdžu se narodila deset let před povstáním. Když se odstěhovali, tak jejich dům, koupila rodina Tongha. Popisuje cestu, jak se jako malá dozvěděla útržky, co se tenkrát stalo. A jak později dělala výzkum, aby mohla napsat tuhle knihu. Sesbírala skutečné příběhy z vyprávění, z novin a kronik. Dostala se také do kontaktu se starším bratrem Tongha, od kterého dostala povolení příběh sdělit, za předpokladu, že to napíše, co nejvěrněji, aby nikdo nemohla hanobit jejich památku.⁵⁴

Příběhy všech spojují motivy policejní brutality od vězňů přes civilní obyvatelstvo k nevinným dětem. Nejvíce je tento prvek rozepsaný v kapitole vězně, kde je dán náhled do muk, co vězni prožívali. Díky kapitole Sondžo je ukázáno, jak bylo naopak zacházeno s ženskými vězni.

Příběh má i filozofickou stránku, když se děj dostane k situacím, jež obsahují přítomnost duší, těmi je protkána celá kniha. Nejsilnější je to však ve druhé kapitole, kdy je hlavní postavou duše mrtvého chlapce Čongdeho. Skrze něj kniha sdílí myšlenky o posmrtném životě. Také kapitola vězně udává filozofickou otázku, zda jsou lidé nevyhnutně krutí.

Dílo, které autorka Han Kang vytvořila, má neuvěřitelně silný příběh z tragického období korejské historie. I přestože kniha jako celkek by nedostala označení feministické literatury, díky zastoupení ženských postav, které různými způsoby bojují za svá práva, za svůj život, může být řečeno, že se v knize objevují feministické prvky a feministické hrdinky.

5.3 Vegetariánka

Knihy vydaná roku 2007, ale její části byly napsány již o deset let dříve, kdy byla vydána povídka *Ovoce mé ženy (Nä jödžaüi jölmä)*, kterou později přepracovala a stala se první částí románu *Vegetariánka*. Ten je rozdělený na tři části *Vegetariánka*, *Mongolská skvrna* a *Hořící stromy*.

První část je z pohledu manžela jménem Pan Čong. Začíná vyprávění tím, že popisuje svoji ženu Jonghje, kterou si vybral pro její nevýraznost, obyčejnost a nekomplikovanost. Hlavní konflikt manželské páru spočíval v tom, že Jonghje nechtěla nosit podprsenku, cítila

⁵⁴ Han, Kang. *Kde kvete tráva*. Světová knihovna (Odeon). Praha: Odeon. 2018. 206

totiž, že ji svírá a škrtí.⁵⁵ Jednoho večera se jí zdál sen, který byl tak traumatizující, že jí dohnal k vyhození veškerého masa a živočišných produktů z domu. Manžela situace zcela zaskočila, protože její chování se zčistajasna změnilo, vykládal si to jejím zblázněním.

Jonghje se ve snu musela prodírat stodolou plnou kusy čerstvého masa, všude kapala krev. Byla celá od krve, protože pojídala syrové maso. Na zemi byla velká kaluž krve, kde se ona zrcadlila.⁵⁶ Jonghje to vedlo k rozhodnutí, že bude vegetariánka. Jenže Jonghje začala chátrat, přestali ji bavit její koníčky a až moc zhubla. Jelikož na bezmasé stravě se dá v pořádku žít, manžel to dával za vinu snu, který se jí v noci vracel, a proto skoro nespala. Začal se jí zdát i jiný sen, tam hlavní roli hrála vražda. Jonghje si ale nepamatovala, kdo vraždí koho.

Tím, že Jonghje přestal jíst maso, přestala ho také vařit manželovi. To bylo něco, za co ji rodina kárala. „*Ty si klidně umři hladu, ale jak k tomu přijde tvůj manžel, chlap v nejlepších letech, co?*“⁵⁷ Výtka její bratra naznačuje neschopnost jejího muže se o sebe postarat, sám s i uvařit. Jonghje představuje jen formu pečovatelky, ale její blaho je lhostejné. Dokonce dojde i ke znásilnění ze strany manžela, který se jí zmocnil násilím, zatímco ona byla, jak sexuální otrokyně ve vojenském táboře.⁵⁸

Během rodinné návštěvy u bratra, viděla rodina poprvé, jak Jonghje slábne, tak se jí snažili všichni přemluvit, aby zase maso jedla. Když to nefungovalo, její otec se jí násilně snažil nakrmit, Jonghje na to reagovala podřezáním si zápěstí. Jak Jonghje leží v nemocni, tak jí matka přinese vývar z kozla ale tvrdí jí, je to lék. Pod tou záminkou se Jonghje napije, i přestože, to jde vyzvracet, tak maso od otce a vývar od matky jsou moc velký přísun masa. Maso od otce hned vyplivla a zbytek vyzvracela spolu s vývarem. Ale Jonghje cítí, jak má maso v sobě, jakoby zaseknuté duše živých bytostí, co jí tlačí na hrud' tak až jí dusí.

*„Krev a tkáň se rozloží v trávicím traktu a rozptýlí se do všech koutů těla
nestrávené zbytky se vyloučí,
ale živé duše tvrdošjně lnou k mojí hrudní kosti.“⁵⁹*

Druhý den v nemocni se manžel Jonghje probudí k prázdné posteli, když ji najde venku, je to bizarní na ni pohled. Sedí na lavičce nahá, ústa od krve a v ruce tělíčko mrtvého ptáčka.

Konec první části nastolil obraz, že je jistě s Jonghje něco v nepořádku, nechátrá jen její tělo ale i mysl. Místo, aby se jí rodina snažila nějak pomoci, tak do ní násilně chtějí dostat

⁵⁵Han, Kang. *Vegetariánka*. Světová knihovna (Odeon). Praha: Odeon. 2017. s.8.

⁵⁶ Han, Kang. *Vegetariánka*., s 14.

⁵⁷ Han, Kang. *Vegetariánka*. s. 29.

⁵⁸ Han, Kang. *Vegetariánka*. s. 30.

⁵⁹ Han, Kang. *Vegetariánka*. s. 46.

maso. Protože v tom vidí ostatní řešení. Jonghje se nají masa a bude jí lépe, nabyde síly a uzdraví se. Nechtění Jonghje jíst maso je v jejím případě vedlejší účinek nějakého vnitřního duševního problému.

Druhá část knihy se jmenuje *Mongolská skvrna* a jejím vypravěčem je švagr Jonghje Songmin. Songmin má představu prolínajících se dvou těl v sexuálním aktu, zatímco jejich těla zdobí modrofialové květy. Snaží se svoji představu nakreslit, ale nedaří se mu to. Najde představení, jehož brožurka obsahovala podobné výjevy. Ale ani po zhlédnutí představení nenašel správnou inspiraci. Když zjistil, že Jonghje má na kostrči mongolskou skvrnu, došlo mu, že ona je ženou z jeho představ.

Od událostí z první části uběhly dva roky a po měsících, co strávila Jonghje na psychiatrii, se s manželem rozvedli.

Pod záminkou, že se Jonghje stane modelem videa pro jeho výstavu, se potkají v ateliéru, kde ji Songmin pomaluje květy. Později Jonghje přiznává, že když má květy na sobě tak se jí nezdají sny.⁶⁰ Po duševním kolapsu v první části působí Jonghje prázdná, otupělá, lhostejná a beze studu. Když švagr chce, aby pomalovaná květinami natočila sexuální video s jeho kolegou, jí namalované květiny tak vzruší, že i souhlasí mít sex se švagrem, pokud bude pomalovaný květy.⁶¹ Jelikož je vypravěčem Songmin, je těžké určit, jaké pocity měla Jonghje. Ale když byla tázaná, to, že je manžel její sestry, ji netrápilo.

Nakonec se vše seběhne tak, že se švagrovi představy konečně naplní. Až je po všem dojde Jonghje k závěru, že tváře lidí, které ji děsili ve snech, jsou tváře sídlící v jejím břiše.⁶²

Konec druhé části přijde následující ráno, když Jonghjeina sestra Inhje ji přijde ráno navštívit. Inhje vzala situaci do svých rukou a zavolala záchranku, protože její sestra je stále nemocná a její lhostejnost k situaci to dokazuje. A protože její manžel využil bezbrannosti nemocné Jonghje.⁶³

Třetí a poslední část *Hořící stromy* se odehrává jeden rok nevěry Jonghje a švagra. Inhje je na cestě do psychiatrické léčebny za svojí sestrou. Vzpomíná na dobu, kdy se Jonghje s léčebny ztratila a stála v lese, jakoby se stávala jedním ze stromů. Inhje vzpomíná také na moment, který končil druhou část. Jonghje nechtěla, aby její květy zakryly svěrací kazajkou. Manžel Inhje se cítil, tak zle, že zneužil nemocnou Jonghje, se snažil skočit z balkonu.

Všichni je opustili, manžel se rozvedl s Jonghje a i starší sestře se rozpadlo manželství. Rodiče po další hospitalizaci dcery se k ní neznali, a tak se o ni mohla starat jen Inhje.

⁶⁰Han, Kang. *Vegetariánka.*, s. 85.

⁶¹ Han, Kang. *Vegetariánka.*, s. 100.

⁶² Han, Kang. *Vegetariánka.*, s. 103.

⁶³ Han, Kang. *Vegetariánka.*, s. 107.

Jak plyne čas, tak se stav Jonghje zhoršuje. Po nechuti k masu a živočišným potravinám přichází celková nechuť k lidskému jídlu. Není zřejmé z jakého důvodu Jonghje jídlo odmítá, ale doktoři dochází k závěru, že by mohla trpět zvláštní kombinací poruchu příjmu potravy a schizofrenií.⁶⁴ Díky svojí nemoci se v mysli přestává být člověkem, ale stává se stromem. Nepotřebuje jíst, proto odmítá infuzi, odmítá výživovou sondu. Jako rostlina potřebuje pouze vodu a slunce. Jak tělo Jonghje beze stravy chátrá, přestává se hýbat, přestává mluvit.

Inhje na všechny starosti sama. Z jejích myšlenek lze rozeznat, že čím déle tato strhující situace s její sestrou trvá, tak i její mentální stabilita chátrá. Nakonec nevyjde poslední pokus o krmení sondou, jelikož Inhje nemůže dalšímu násilnému trpění přihlížet, pokousá doktora. Obě jsou na konci odvezeny do jiné nemocnice.

Feministické prvky může připsat tomu, když Jonghje přejde na vegetariánství, vzdoruje tím patriarchální společnosti. Její tělo je pouze její a ona rozhodne, co se s ním bude dít, i přestože skrz její duševní poruchu to může znamenat smrt.

6 Porovnání s Kim Čijong (ročník 82) od Čo Namdžu

6.1 Dílo Čo Namdžu

Čo Namdžu je korejská spisovatelka narozena v roce 1978 v Söulu. Studovala sociologii a pracovala na scénářích pro televizní pořady. Po založení rodiny se stala ženou v domácnosti. To ji ale duševně nenaplňovalo, a tak začala doma ve volném čase psát knihy. První kniha vydaná v roce 2011 *Když posloucháš (Kürül kiurimjön)*, je dílo o chlapci, který díky svému postižení zjistí, že výborně slyší. Za druhou knihu, která byla inspirována jejím dětstvím, získala literární ocenění.⁶⁵

Její třetí publikovaná kniha ji proslavila po celém světě. Tou knihou je *Kim Čijong, (ročník82)(Parinjönsäng kimdžijöng)*. Tato kniha inspirována jejím časem stráveným jako žena v domácnosti poukazuje na ženská utrpení v jihokorejské společnosti. „Chtěla jsem psát o problémech, o kterých ženy dříve nemluvily, jelikož byly považovány za samozřejmé.“ uvedla Čo Namdžu pro The New York Times. „Chtěla jsem z toho udělat veřejnou debatu.“⁶⁶

⁶⁴ Han, Kang. *Vegetariánka.*, s.123.

⁶⁵ „Cho Nam-ju.“ Digital Library of Korean Literature.
<https://library.ltikorea.or.kr/writer/200129>

⁶⁶ Goth, Katie. „A new generation of female Korean novelists are dismantling the patriarchy.“ I-D. 25. 05. 2020
<https://i-d.vice.com/en/article/z3evww/female-south-korean-novelists-list>

Toto dílo inspirovalo nové spisovatelky řešit tuto problematiku. Také to inspirovalo korejské ženy k účasti na různých feministických hnutích. Mnoho jihokorejských celebrit bylo viděno anebo se přiznalo ke čtení této knihy. Paradoxně člen klučičí popové skupiny RM byl vychvalován za čtení feministické literatury a naopak reakce na členky dívčích skupin, které zmínily tuto knihu, byly negativní.

6.2 Kim Čijong (ročník 82)

Když rodina Kim Čijong oslavuje korejský svátek Čchusök,⁶⁷ je zde znázorněn stereotyp správné konfuciánské matky, kterou naplňuje dít pro blaho svojí rodiny. V kontrastu s tchýní je Kim Čijong, které se nelíbí, že rodina neoceňuje jejich přípravu svátečního jídla. Její reakce na otázku, zda jí tato dřina vadí, se dostává příznaky její duševní nemoci a tím rozruší celou rodinu.⁶⁸

V knize Kim Čijong jsou zobrazeny všechny příkladové problémy, s kterými se dívky a ženy potýkají po celém světě, a kterými se zabývá feminismus. Díky tomu mělo dílo takový dopad na čtenářky, jelikož s hlavní hrdinkou soucítí a vidí se v ní, chápou její činy, ale zároveň jsou frustrováni její pasivitou v určitých situacích.

V díle je mnohdy znázorněna důležitost synů oproti dcerám v konfuciánském patriarchy. Čijong jí s radostí sunar, ale její sestra odmítá pod přísným pohledem babičky. I babiččin tón hlasu, mimika obličeje a těla vypovídala o její nespokojenosti s tím jak si Čijong počínala. Babiččin výraz vyjadřoval: „Jak se považujete vztáhnout ruku na to, co patří mému drahocennému vnukovi?“⁶⁹

Obě sestry se díky babičce cítily méněcenné oproti bratrovi. Takových momentů je v knize mnoho. Sestry byly znevýhodněné oproti bratrovi ve všech aspektech. Například kdy mohly jíst, co dostávaly za jídlo a jak vypadalo jejich oblečení a věci. Sestry se o vše musely dělit a jejich bratr měl vždy vše pro sebe. Postupem času si zvykly, že spolu jako dívky všechno sdílí, pociťovaly k tomu jistou otupělost a za jejich apatii byly pochváleny, že na bratra nežárlí.⁷⁰

Díky babičce Čijong lze vidět, že nerovnost, pokud někdo nezakročí, se přenáší z generace na generaci. Babička z otcovy strany celý život dřela na poli, aby se postarala o jejich rodinu v kontrastu s dědečkem, který nepracoval. Znovu se opakuje znázornění jisté

⁶⁷ Tento svátek se velmi zjednodušeně přirovnat k Díkuvzdání. Oslavuje se sklizeň a vzdává se díky za úrodu.

⁶⁸ Čo, Nam-ču. *Kim Čijong (ročník 82)*. Brno: Host. 2019., s. 18.

⁶⁹ Čo, Nam-ču. *Kim Čijong (ročník 82)*., s. 26.

⁷⁰ Čo, Nam-ču. *Kim Čijong (ročník 82)*., s. 28.

apatie, kde si ženy na svoji situaci zvykly a vyhovuje jim, protože jim synové tvrdou prací odmění, až na to že je odměňují snachy.

V díle Čo Namdžu se objevuje prvek, který se objevoval i u předchozích autorek a tím je potrat dcer ve snaze porodit syna.

Bratrům bylo dopřáno vysoké vzdělání, aby mohli mít dobře placené zaměstnání, ale matka Kim Čijong která od dětství toužila být učitelkou, ani nedokončila vyučení se na kadeřnici, aby mohla rychle vydělávat peníze pro rodinu, a její děti mohli studovat. Jejími slovy „takhle žijí všechny mámy.“⁷¹ Příběh její matky vyjadřuje, že prvně se v životě dělá vše pro její bratry a pak se dělá vše pro její syny, děti.

Knihy zobrazuje jak legrácky a škádlení jsou nepříjemné dívkám v útlém věku, ale společnost se na to dívá, jako na dětské hraní. Přece jen v češtině existuje výraz „co se škádlívá, to se rádo mívá“. Bohužel když se tohle učí mladým dětem, tak si v dospělosti, muži toho dovolují mnohem víc než by měli. A ženy si to kdy nechají líbit kvůli tomu, že k tomu byly od mala naučené. Chlapcům připadá vtipná reakce, když se dívka rozruší nebo naštvě, tak budou svoje otravování stupňovat. Také to ale naučí chlapce neposlušat na slovo ne, což vede v dospělosti k problémům. To je v knize dále zobrazeno ve škole, v metru a na pracovišti.

Na Čijong lze vidět, že když nebude dívkám dán prostor na vyjadřování se, tak nebudou schopny správně své myšlenky vyjádřit a raději budou mlčet a poslouchat ostatní. To kontrastuje s její spolužačkou, která uměla za sebe promluvit, když cítila, že něco není férové, dožadovala se spravedlnosti a dosáhla změny.⁷²

Situace v knize, kdy neznámý mladík následoval Čijong domů, vyobrazuje situaci, která je časná i v dnešní době. Potom, co Čijong dorazila bezpečně domů, dostala od otce vynadáno, proč jezdí taxíkem, proč nosí krátkou sukni. Místo, aby vinil mladíka, v jeho očích nesla vinu jeho dcera. V dnešních médiích toto „obviňování obětí“⁷³ je doprovodem konverzacích o případech znásilnění a vražd žen, soustředí se na to „co oběť udělala špatně“ v kontrastu toho, že někdo spáchal zločin. V případě Čijong tam byla žena, která ji pomohl, a její slova „je to problém mužů a ona za to nemůže“ a „na světě je víc hodných chlapů ví než těch zlých“⁷⁴ byla Čijong útěchou. Když se protagonistka dostala do nepříjemné situace tak si slova ženy musela připomínat jako mantru, aby si tyto situace nevčítala a aby se zbytečně nebála všech mužů.

⁷¹ Čo, Nam-ču. *Kim Čijong (ročník 82)*, s. 36.

⁷² Čo, Nam-ču. *Kim Čijong (ročník 82)*, s. 44.

⁷³ Z anglického *victim blaming*

⁷⁴ Čo, Nam-ču. *Kim Čijong (ročník 82)*, s. 64.

Potom co Čijong dostudovala, hledala dobré zaměstnání, ale zjišťovala, že i jako žena s vysokoškolským vzděláním to není jednoduché, protože zaměstnanci upřednostňují mužské zaměstnance. Když už se jí povedlo získat práci, která se jí líbila a bavila ji, měla pocit, že musí dělat práci navíc. Po čase se propracovala a v práci jí svěřovali těžší úkoly než mužským zaměstnancům. Důvodem nebylo, že jí vedení více důvěřovalo, ale to, že nechtěli vyčerpat muže, kteří zůstanou ve firmě déle než Čijong.⁷⁵ Když se s manželem Čijong rozhodli, že chtějí mít děti, tak další rozhodování bylo, kdo opustí práci, protože celodenní chůvu si nemohli dovolit. Tak jako to bývá ve většině příkladů, Čijong, jakožto žena měla menší plat, a tak její odchod z práce dával větší smysl.

Pracující muži často ženami v domácnosti opovrhují, kvůli tomu, že si myslí, že ženy celý den nic nedělají. Protože oni sami neuklízí, nevaří a o děti se nestarají, neví jaká je to práce. Jednou když se Čijong vracela domů s dcerou z jeslí. Zastavily se v parku a Čijong si chtěl vychutnat počasí. Koupila si kávu sedla na lavičku. Po nějaké chvíli vycítila, že se muži vedle baví o ní. „*Taky bych se chtěl flákat a popíjet kafe za manželovy vydělaný prachy. Jo ty maminy pijavice ty se maj...*“⁷⁶ Pochopitelně to Čijong silně rozhodilo. Ale pánové se nezamysleli nad tím, že někde musí vychovávat další generace. Ne všechny ženy se chtějí vzdát své práce, svých vlastních peněz, ale nutí je k tomu sociopolitická situace Jižní Koreje.

Pro Čijong bylo výhodou, že odešla z firmy. Protože pár měsíců se zaměstnankyně firmy stali obětmi skrytých kamer *molka*⁷⁷ na záchodech, kterou umístil nový člen ostrahy. Videá sdílel na porno stránce, kde na to narazil zaměstnanec firmy. Místo toho, aby obsah nahlásil, videá sdílel s dalšími kolegy. Přišlo se na to a situaci začala řešit policie, ale ten psychologický dopad, který to mělo na zaměstnankyně jen tak nezmizel. Jednu po předávkování prášky odvezli do nemocnice, některé dali výpověď nebo chodí na terapie.⁷⁸ Zaměstnankyně požadovali omluvy a potrestání kolegů, ale firma to chtěla zamést ze stolu.

Poslední částí knihy je kapitola z pohledu terapeuta Čijong a jejího manžela. Který ač byl profesionál, nerozuměl psychickému rozpoložení svojí ženy.

Tato kniha je mnohými vyzdvihována jako feministická kniha z Jižní Koreje. Neřeší se zde velké politické rozvahy. Svými každodenními situacemi popisuje normální život každé Korejky. V každé části příběhu je nějaká situace, kterou zažila jakákoliv žena na světě.

⁷⁵ Čo, Nam-ču. *Kim Čijong (ročník 82)*., s. 114.

⁷⁶ Čo, Nam-ču. *Kim Čijong (ročník 82)*., s. 150.

⁷⁷ Zkratka z *Mollä-kamera*

⁷⁸ Čo, Nam-ču. *Kim Čijong (ročník 82)*., s. 143.

6.3 Porovnání

V obou knihách již od začátku, lze vidět neurčitý psychologický problém. Kim Čijong, začne mít výpady paměti, kdy se z ní stane jiná osoba. Tou osobou je však vždy žena z jejích okolí – živá či mrtvá. Ve *Vegetariánce* duševní problém není ihned tak zřetelný.

Obě hlavní hrdinky se díky svým problémům začnou odcizovat svým blízkým.

Na rozdíl od *Vegetariánky* se v psychologický problém Kim Čijong manifestuje před jinými lidmi brzo a tak se i brzo začne řešit s oddělením psychiatrie. Oproti tomu problém Jonghje se začíná řešit, až si podřeže zápěstí.

Knihy *Kim Čijong* provází čtenáře od dětství až k dospělosti, čím znázorňuje, že útlak žen začíná už od začátku ženského života. Na rozdíl *Vegetariánka*, i když zmiňuje určité momenty z dětství, se soustředí spíše na období její dospělosti.

Knihy *Kim Čijong* dává obraz dokumentu, skoro až autobiografie díky silné inspiraci autorčiným životem. Situace vzniklé uvnitř díla, představují každodenní strasti ženy. Oproti tomu v díle Han Kang *Vegetariánka* se setkáváme z většiny subjektivním dějem odehrávajícím se uvnitř mysli hlavní hrdinky.

Duševní nemoc Kim Čijong se objeví po nepříjemné situaci v parku s muži, která ji na tolik rozruší, že začne chátrat její duševní zdraví. Mysl hlavní hrdinky slábne pod patriarchálním útlakem. Autorka chtěla dílem dát hlasy těm, co je nemají, což je vyobrazeno v manifestaci duševní poruchy Kim Čijong. V knize není psáno, kterou duševní nemocí protagonistka trpí. Ve *Vegetariánce* se psychické problémy objeví po znepokojujících snech, ke konci knihy se lékaři domnívají, že se jedná o schizofrenii spojenou s poruchou příjmu potravy.

Obě knihy jsou považovány veřejností za feministickou četbu. Tato práce s tímto tvrzením souhlasí, ale klaní se k názoru, že kniha Kim Čijong (ročník 82) se více čte jako feministické dílo. Díky dokumentárnímu nádechu knihy se feministické prvky hledají lehčeji. Překážky ženského života jsou vidět na první pohled. Oproti domu v díle *Vegetariánka* se musí prvky hledat v hranici myšlení.

Závěr

Hlavním záměrem této práce bylo se podívat na tvorbu jihokorejské autorky Han Kang. Práce byla rozdělena do dvou částí praktické a teoretické.

První teoretická část práce se zaměřila na feminismus, a jak feminismus vznikl skrze literaturu. V práci se musely určit definice ženské a feministické literatury, aby mohly být použity k určování prvků v díle Han Kang. Nastínila se ženské problematika během historie na korejském poloostrovu. Zmínilo se, jaký má dopad konfucianismus na tuto problematiku. Následně se prošly nejnovější případy problémů, kterým v Jižní Koreji ženy čelí. Ať je to na pracovišti, na ulici či doma za obrazovkou. Zmínila se i různá hnutí, která vznikla během posledních deseti let, které byly ovlivněny literaturou, která je v práci rozebírána. Teoretická část byla ukončena kapitolou, kde se rozebírali korejské autorky během věků, od prvních ženských autorek, jež se podařilo ze zdrojů zjistit, po současné moderní tvůrkyně.

Druhá praktická část se věnovala analýze tří děl autorky Han Kang se zaměřením, zda obsahují prvky feministické literatury, jež byla definována v teoretické části.

První se rozebíralo dílo *Bílá kniha*, které má zajímavou stavbu děje. Příběh je protkán seznamy bílých věcí, esejemi převážně o smutku. Příběh popisuje situace autorčina života. Kniha se za feministickou označit nedá.

Kniha, *Kde kvete tráva*, zachycuje tragické období korejského poloostrova. Středem dění je studentské povstání v Kwangdžu. V šesti kapitolách jsou zobrazeny životy lidí, kteří jsou nějak spojeni s hlavní postavou chlapcem jménem Tongho, Konec je zakončen autobiografickým epilogem, kdy autorka vysvětluje, jak k příběhu přišla a jak je s ním spojena. V této knize se objevují feministky prvky pomocí některých ženských postav, dílo ale jako celé feministické není

Poslední analyzované dílo autorky Han Kang je *Vegetariánka*, které zobrazuje zhoršující se duševní stav mladé ženy. I přestože Jonghje je hlavní postav, její příběh je vykládán hlasy jejího manžela, švagra a sestry. Jonghje díky hrozivým snům přestane jíst maso, tím si zprotiví své okolí. Její duševní vztah se ke konci tak zhorší, že věří, že se mění ve strom a tak nepotřebuje žádné lidské jídlo, jen slunce a vodu.

Dílo *Kim Čijong (ročník 82)*, od autorky Čo Namdžu provází čtenáře životem Čijong a jejími problémy jihokorejské ženy.

Teoretická část je ukončena porovnáním díla *Vegetariánka* s dílem *Kim Čijong*. V knihách lze nalézt jistá spojitost, obě jsou tvorbou jihokorejských autorek, kde hlavní postava je žena trpící duševní poruchou. Avšak díla jsou rozlišené konstrukcí textu a

náročností četby. Kdy dílo od autorky Čo se díky dokumentární struktuře čte snadněji. Dílo Han Kang potřebuje více zamyšlení se nad tématem.

Po analýze děl dochází tato práce k závěru, že jihokorejská autorka Han Kang používá ve svých dílech prvky feministické literatury, ale nepíše pouze feministickou tvorbu. Proto by neměla být považována za čistě feministickou autorku.

Resumé

This thesis examines the depiction of themes of feminist literature in the works of South Korean author Han Kang. First part of this work is theoretical and focuses on giving insight into the feminist movement. This work tries to make its definition of feminist and women's literature since it needs to distinguish each other and to be able to apply it to the works of Han Knag. The work also looks at how women were treated in the past and shows examples of their treatment nowadays. Then the work deals with the women writing scene on Korean peninsula regarding the past and also the present. In second part we analyse the work of Han Kang to find out whether she is a feminist author. At the end the work compares the book *Vegetarian* to a book Kim Jinyoung by Kim Namjoo.

Seznam použitých zdrojů a literatury

Primární zdroje

Čo, Nam-ču. *Kim Čijong (ročník 82)*. Brno: Host. 2019.

Han, Kang. *Bílá kniha*. Světová knihovna (Odeon). Praha: Odeon. 2019.

Han, Kang. *Kde kvete tráva*. Světová knihovna (Odeon). Praha: Odeon. 2018.

Han, Kang. *Vegetariánka*. Světová knihovna (Odeon). Praha: Odeon. 2017.

Sekundární zdroje

Balancescu, Miriam. „acoldness that masks a burning rage: South Korea’s female writers rise up.“ *The Guardian*. 23. 04. 2020.

<https://www.theguardian.com/books/2020/apr/23/south-korea-female-writers-rise-up-cho-nam-joo>

Ben-Ari, Petra. 2019. „Doslov: nekompatibilní ideály ženství“ In: *Kim Čijong (ročník 82)*. Nam-ču Čo, 165-173 Brno: Host.

Draudt, Darcie. „The Struggles of South Korea’s Working Women,“ *The Diplomat*. 26. 08. 2016

<https://thediplomat.com/2016/08/the-struggles-of-south-koreas-working-women/>

Edraki, Farz. „Escape the corset: The simmering feminist revolution in South Korea.” *Abc news*. 19. 12. 2019.

<https://www.abc.net.au/news/2019-12-20/south-korean-women-escape-the-corset/11611180>

Goth, Katie. „A new generation of female Korean novelists are dismantling the patriarchy.“ *I-D*. 25. 05. 2020

<https://i-d.vice.com/en/article/z3evww/female-south-korean-novelists-list>

„Han Kang.“ *Digital Library of Korean Literature*.

<https://library.ltikorea.or.kr/writer/200306>

Haas, Benjamin and Kyungmi Choi. „Escape the corset: South Korean women rebel against strict beauty standards.” *The Guardian*. 26. 10. 2018.

<https://www.theguardian.com/world/2018/oct/26/escape-the-corset-south-korean-women-rebel-against-strict-beauty-standards>

Cheslak, Colleen. „Hedy Lamarr.“ *Women’s History*. 2018.

<https://www.womenshistory.org/education-resources/biographies/hedy-lamarr>

„Cho Nam-ju.“ *Digital Library of Korean Literature*.

<https://library.ltikorea.or.kr/writer/200129>

Cho, Yun-myung. „Korean anchorwoman with glasses sparks sensation.” The Korean Herald. 12. 04. 2018.

<http://www.koreaherald.com/view.php?ud=20180412000791>

Im, Eun-byel. „Aging population to slow down economy, central bank warns.” The Korean Herald. 02. 01. 2023

<https://www.koreaherald.com/view.php?ud=20230102000602>

Jagannathan, Shreya, and Anaisha Das. “The history behind corsets: how a piece of clothing sparked controversy, criticism and empowerment.” The Wildcat Tribune. 01. 02. 2022.

<https://thewildcattribune.com/13604/ae/the-history-behind-corsets-how-a-piece-of-clothing-sparked-controversy-criticism-and-empowerment/>

Jo, Herim. „Female prosecutor opens up about sexual harassment.” The Korean Herald. 30. 01. 2023.

<https://www.koreaherald.com/view.php?ud=20180130000855>

Jung, Hawon. „Women in South Korea Are on Strike Against Being ‚Baby-Making Machines’.” The New York Times. 27. 01. 2023,

<https://www.nytimes.com/2023/01/27/opinion/south-korea-fertility-rate-feminism.html>

Koh, Eunkang. 2008 „Gender Issues and Confucian Scriptures: Is Confucianism Incompatible with Gender Equality in South Korea?” In: *Vol. 71, No. 2, Scripture and Modernity: A Tribute to Professor John Wansbrough*. 345-362. Cambridge University Press..

<https://www.jstor.org/stable/40378774>

Koh, Helen. „Women and Korean literature.” The Korea Society.

https://www.korasociety.org/images/pdf/KoreanStudies/Monographs_GeneralReading/GettingtoKnowKorea/GTKK%205%20Helen%20Koh%20Women%20and%20Korean%20Literature.pdf

Korean Overseas Information Service. „Women’s Role in Contemporary Korea.” Asia Society.

<https://asiasociety.org/education/womens-role-contemporary-korea>

Krajíčková, Veronika. „Eseje o emancipaci žen, pacifismu a novém vzdělávacím systému.” iLiteratura.cz. 16. 11. 2016.

<https://www.iliteratura.cz/clanek/43651-woolf-virginia-tri-guineje-vlastni-pokoj>

Lee, Jaeun. „Labor Ministry to investigate alleged discrimination in hiring.” The Korean Herald. 30. 11. 2023

<https://www.koreaherald.com/view.php?ud=20231130000715>

Löwensteinová, Miriam. „Ženská literatura.“ In: *Slovník korejské literatury*, 227. Praha: Libri. 2007

Machala, Lubomír. „Ženy v literatuře.“ In: *Literární bludiště: bilance polistopadové prózy*. 1. vyd. Praha: Knižní klub, 2001, s. 81-104

McCurry, Justin. „Outcry as South Korean president tries to scrap gender equality ministry to ‚protect‘ women.“ *The Guardian*. 07. 10. 2022.

<https://www.theguardian.com/world/2022/oct/07/outcry-as-south-korean-president-tries-to-scrap-gender-equality-ministry-to-protect-women>

Nan, Haisian. „A Masterpiece that Combines Literature and History: Land by Park Kyng-ri.“ *Korean Literature Now*. 09. 11. 2014.

<https://www.kln.or.kr/lines/reviewsView.do?bbsIdx=1102>

„MERS.“ *Wikipedia*. 13. 10. 2023

<https://cs.wikipedia.org/wiki/MERS>

Morrisová, Pam. *Literatura s feminismus*. 11-103. Brno: Host. 2000.

Oates-Indruchová, Libora. *Dívčí válka s ideologií: klasické texty angloamerického feministického myšlení*. Studijní texty (Sociologické nakladatelství). 9-69. Praha: Sociologické nakladatelství. 1998.

Osmanská, Lucie. „Korejky řekly drahé kráse dost: Hromadně ničí své make-upy.“ *Flowee*. 27. 01. 2019

<https://www.flowee.cz/civilizace/5518-korejky-rekly-drahe-krase-dost-hromadne-nici-sve-make-upy>

Park, Gyeju. „Expansion of Americanism in Liberation Period and Women`s Subjectification Method : Focus on Splendid hell (화려한 지옥) by Malbong Kim and The Night of Truth (진리의 밤).“

<https://www.kci.go.kr/kciportal/ci/sereArticleSearch/ciSereArtiView.kci?sereArticleSearchBean.artiId=ART001869519>

Park, Hyejung. „Throwing off the Corset: A Contemporary History of the Beauty Resistance Movement in South Korea.“ *Dignity*. 12. 2020

<https://digitalcommons.uri.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1206&context=dignity>

„Park Wansuh“. *Digital Library of Korean Literature*.

<https://library.ltikorea.or.kr/writer/200093>

Patrick, Bethanne. „Han Kang on Violence, Beauty and the (Im)possibility of Innocence.“ *Literary Hub*. 12. 02. 2016

<https://lithub.com/han-kang-on-violence-beauty-and-the-impossibility-of-innocence/>
„Queen Insa.“ Wikipedia. 1. 10. 2023.
https://en.wikipedia.org/wiki/Queen_Insu

Sample, Mark. „#Metoo in South Korea.“ Asia Society.
<https://asiasociety.org/korea/metoo-movement-south-korea>

Seo, Young-bin. “‘탈코 세대’ 20 대 여성, 화장·성형 안하고 자동차 샀다”. Daum News 1. 16. 09. 2019.
https://v.daum.net/v/20190916060505440?fbclid=IwAR3v_ssCjjQfyEVs4DcWYT1QRRj3EiNND-Gy2nAefp7PFAuhKQvIHH6e2Fo

Singh, Emily. “Megalia: South Korean Feminism Marshals the Power of the Internet.” Korea Exposé. 30. 07. 2016.
<https://koreaexpose.com/megalia-south-korean-feminism-marshals-the-power-of-the-internet/>

So, Carolyn. 2003. „Early twentieth-century fiction by women.” In *A History of Korean Literature*, Peter H. Lee, 406-419. Cambridge: Cambridge University Press.

Sussman, Anna Louie. „A World Without Men: The women of South Korea’s 4B movement aren’t fighting the patriarchy – they’re leaving it behind entirely.“ The Cut. 08. 03. 2023.
<https://www.thecut.com/2023/03/4b-movement-feminism-south-korea.html>

Tkáčová, Anna. „Jedinou vlastní je pro mě španělština.“ iLiteratura.cz 14. 06. 2006
<https://www.iliteratura.cz/clanek/19415-etxebarria-lucia>

Yun, Ch'oe. 2003. „Late twentieth-century fiction by women.“ In *A History of Korean Literature*, Peter H. Lee, 481-496. Cambridge: Cambridge University Press.